

Sygn. akt III AUa 620/11



**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 grudnia 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący SSA Lena Jachimowska (spr.)

Sędziowie SSA Antonina Grymel

SSA Urszula Żak

Protokolant Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2011r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. B. (A. B.)

przeciwko Z.U. S. Oddział w Ch.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego A. B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 2 sierpnia 2010r. sygn. akt X U 902/10

oddala apelację.

/-/ SSA A.Grymel
Sędzia

/-/ SSA L.Jachimowska
Przewodniczący

/-/ SSA U.Żak
Sędzia

Sygn. akt III AUa 620/11

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 17 lutego 2010 r. Z. U. S. Oddział w Ch. przedstawił ubezpieczonemu A. B. sposób wyliczenia pobieranego świadczenia rentowego z uwzględnieniem kolejnych waloryzacji, a następnie decyzją z dnia 4 marca 2010 r. organ rentowy zwaloryzował wysokość pobieranej renty, począwszy od dnia 1 marca 2010 r. poprzez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2010 r. przez wskaźnik waloryzacji 104,62 %.

Od decyzji tych ubezpieczony wniósł odwołanie, domagając się przyznania świadczenia „zbiegowego”, tj. pełnej emerytury i połowy renty wypadkowej. Podkreślił, że niewypracowanie przez niego wymaganego stażu emerytalnego było następstwem łamania przez pracodawcę - Spółkę O. - prawa pracy i prawa karnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonych decyzjach, wnosząc o odrzucenie odwołania, ewentualnie o jego oddalenie. Podkreślił, że zarzuty podniesione przez ubezpieczonego są tożsame z zarzutami podnoszonymi w poprzednich odwołaniach, rozpoznanych już prawomocnymi orzeczeniami sądów.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2010 r. sygn. akt X U 902/10 odrzucił odwołanie w części dotyczącej przyznania świadczenia zbiegowego oraz oddalił odwołanie w zakresie ustalenia wysokości świadczenia i jego wysokości.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczony A. B. począwszy od dnia 14 sierpnia 1994 r. jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 4 września 2000 r. Wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 marca 2008 r., sygn. akt III AUa 648/07, organ rentowy decyzją z dnia 27 maja 2008 r. przyznał ubezpieczonemu, w miejsce pobieranej renty, emeryturę na podstawie art. 27 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pobierana dotychczas renta wypadkowa okazała się jednak świadczeniem wyższym i organ rentowy kontynuuje jej wypłatę jako świadczenia korzystniejszego. Od decyzji z dnia 27 maja 2008 r. ubezpieczony złożył odwołanie, domagając się przyznania świadczeń „zbiegowych” -tj. wypłacania mu emerytury i renty. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowy w Katowicach z dnia 2 października 2008 r., sygn. akt X U 2416/08. W uzasadnieniu tego orzeczenia podkreślono m.in., że ubezpieczony nie jest uprawniony do emerytury w oparciu o art. 27 lub art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a emerytura przyznana w trybie art. 27 a tej ustawy jest świadczeniem przyznanym zamiast pobieranej renty, co wynika z treści tego przepisu. Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2009 r., sygn. akt III AUa 227/09 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonego od tego orzeczenia.

Dalsze ustalenia Sądu pierwszej instancji wskazują, że postanowieniem z dnia 12 października 2009 r. (sygn. akt X U 858/09) Sąd Okręgowy w Katowicach przekazał organowi rentowemu pismo ubezpieczonego z dnia 23 marca 2009 r. jako nowy wniosek o ustalenie wysokości świadczenia przez szczegółowe wyliczenie wysokości świadczenia od daty jego przyznania (punkt 2). W jego wykonaniu zaskarżoną decyzją z dnia 17 lutego 2010 r. organ rentowy przedstawił ubezpieczonemu sposób wyliczenia renty wypadkowej, a kolejną decyzją z dnia 4 marca 2010 r. przeliczył, począwszy od dnia 1 marca 2010 r., rentę pobieraną przez ubezpieczonego poprzez dokonanie waloryzacji wysokości świadczenia przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji wynoszącego 104,62 %.

Sąd Okręgowy podniósł, że w pismach procesowych z dnia: 26 lutego 2010 r., 10 czerwca 2010 r. i 14 czerwca 2010 r. skarżący kwestionował ustaloną wysokość renty wypadkowej, domagając się przyznania świadczeń „zbiegowych” i wypłacania pełnej emerytury oraz 50% renty oraz stosownej waloryzacji tak przyznanych i wypłacanych świadczeń.

Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie może zostać uwzględnione. W pierwszej kolejności zaznaczył, że zgłoszone przez skarżącego w niniejszym postępowaniu roszczenia w części dotyczącej ustalenia uprawnień do świadczeń „zbiegowych” są tożsame z roszczeniami podnoszonymi w sprawie prowadzonej pod sygn. akt X U 2416/08, III AUa 227/09. Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie regulacją zawartą w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. niedopuszczalnym jest toczenie się między tymi samymi stronami spraw o to samo roszczenie. Sąd ten zaznaczył, że rozpoznanie roszczenia, o które między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta, albo jeżeli taka sprawa została już prawomocnie osądzona, pociągałoby za sobą skutek w postaci nieważności postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.) i z tego względu odwołanie w tym zakresie podlega odrzuceniu, o czym Sąd orzekł w pkt 1 wyroku.

Z kolei oceniając zasadność zaskarżonych decyzji z dnia 17 lutego 2010 r. i 4 marca 2010 r. Sąd pierwszej instancji wskazał, że stosownie do treści art. 88 ust. 1-4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm. - zwanej dalej ustawą emerytalną), emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca danego roku kalendarzowego. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji, a waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Waloryzacja obejmuje emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji. Zgodnie zaś z komunikatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2010 r., wydanym na podstawie art. 89 ust. 6 ustawy emerytalnej, wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2010 r. wyniósł dla emerytur i rent przyznanych przed 104,62 % (M. P. nr 8, poz. 75).

Sąd Okręgowy stwierdził, że zaskarżoną decyzją z dnia 4 marca 2010 r. organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość renty skarżącego od dnia 1 marca 2010 r., dokonując waloryzacji tegoż świadczenia wskaźnikiem 104,62 %, zaś zaskarżoną decyzją z dnia 17 lutego 2010 r. - prawidłowo przedstawił ubezpieczonemu sposób wyliczenia jego świadczenia sprzed dnia 1 marca 2010 r. Ubezpieczony wyliczenia waloryzacji pobieranej renty wypadkowej nie zakwestionował, domagając się waloryzacji świadczenia „zbiegowego”. Wobec braku prawa do świadczeń „zbiegowych”, dokonanie waloryzacji renty uznać należy za prawidłowe, a to uzasadnia oddalenie w tym zakresie odwołania na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. (w pkt 2 wyroku).

Apelację od wyroku złożył ubezpieczony, domagając się przyznania pełnej emerytury w zbiegu z połową renty wypadkowej i ponownego obliczenia tego świadczenia, zarzucił brak oparcia rozstrzygnięcia na przedłożonych „dowodach oraz faktach”, co powoduje jego niezgodność z prawem. Skarżący przywołał okoliczności, które spowodowały, że w następstwie wypadku przy pracy nie mógł kontynuować zatrudnienia, a w konsekwencji - osiągnąć wymaganego stażu pracy, niezbędnego do ustalenia pełnej emerytury bądź niepełnej emerytury (staż ubezpieczeniowy w wymiarze co najmniej 25 lat względnie 20 lat). Nadto szeroko nawiązał do okoliczności związanych z wydanym przez Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem w sprawie sygn. akt I X P 8/01, w szczególności ustaloną w jego punkcie 3 „odpowiedzialnością cywilną pozwanego (pracodawcy) na przyszłość za skutki wypadku przy pracy, któremu uległ powód”.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako nie zawierająca usprawiedliwionych podstaw prawnych, nie zasługuje na uwzględnienie.

Słusznie stwierdził Sąd Okręgowy, że roszczenie skarżącego w zakresie ustalenia prawa do pobierania świadczeń w zbiegu; pełnej emerytury i połowy renty z tytułu niezdolności do pracy w następstwie wypadku przy pracy, stanowiło już przedmiot prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie X U 2416/08, w której wyrokiem z dnia 2 października 2008 r. oddalono odwołanie ubezpieczonego (a apelacja ubezpieczonego – oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2009 r., sygn. akt III AUa 227/09). Zatem prawidłową jest ocena Sądu Okręgowego, że w rozpoznawanej sprawie zostały spełnione przesłanki do odrzucenia odwołania, określone w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z powołanym przepisem sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Z normy tej wynika, że musi nastąpić odrzucenie pozwu, m.in. wtedy, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona. Stosownie do uregulowania art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe. Oznacza to, że sprawa o ten sam przedmiot pomiędzy tymi samymi stronami nie może

ponownie się toczyć. Prowadzenie zaś procesu o to samo roszczenie jest niedopuszczalne, ponieważ proces taki podważałby powagę rzeczy osądzonej prawomocnym wyrokiem (art. 366 k.p.c.), a takie postępowanie byłoby dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 3 k.p.c.). Zgodnie z trafnym stanowiskiem judykatury, wszczynające postępowanie sądowe odwołanie od decyzji w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni rolę pozwu, stąd też w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, sąd powinien odwołanie odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (vide: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 czerwca 1998 r., sygn. akt II UKN 105/98, z dnia 25 września 1998 r., sygn. akt II UKN 357/98).

Wedle treści art. 366 k.p.c., wyrok prawomocny korzysta z powagi rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia (które niekiedy różni się od treści rozpoznawanego roszczenia), a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Treścią prawomocnego wyroku jest osądzenie, tzw. rzecz osądzona. Rzecz osądzona charakteryzuje się tym, że w wyniku uprawomocnienia się wyroku następuje stan prawny powagi rzeczy osądzonej, przejawiający się w określonej mocy samego wyroku i wszystkich jego skutków materialnoprawnych i cywilnoprawnych. W powagę rzeczy osądzonej wyposażone są orzeczenia rozstrzygające sprawę co do istoty, czyli orzeczenia mające treść pozytywną oraz orzeczenia mające treść negatywną. Przepis ten zakłada przedmiotową i podmiotową tożsamość dwóch orzeczeń i dopiero kumulacja tych elementów pozwala na stwierdzenie, że doszło do powtórnego wydania orzeczenia w tej samej sprawie (vide: m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2007 r., sygn. akt I CSK 479/06, postanowienie z dnia 30 listopada 2007 r., sygn. akt IV CSK 267/07, wyrok z dnia 6 marca 2008 r., sygn. akt II UK 144/07). Chodzi nie tylko o tożsamość przedmiotu rozstrzygnięcia w obu sprawach (po raz pierwszy i później ponownie osądzonej), lecz również tożsamość okoliczności faktycznych, z których wynika w jednej i drugiej sprawie roszczenie procesowe (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1971 r., sygn. akt II CZ 59/71, OSNC 1971, nr 12, poz. 226) oraz zbieżność podstawy prawnej (vide: postanowienie SN z dnia 29 stycznia 1997 r., sygn. akt I CKU 65/96, (Prok. i Pr. – wkład. 1997, nr 7-8, poz. 41; wyrok SN z dnia 22 kwietnia 1967 r., sygn. akt I CR 570/66, OSPiKA 1968, nr 7-8, poz. 158). Należy także dodać, że z powagi rzeczy osądzonej korzysta w zasadzie tylko rozstrzygnięcie zawarte w sentencji wyroku, nie zaś uzasadnienie (vide: m.in. uchwała SN z dnia 17 września 1957 r., sygn. akt I CO 20/57, OSPiKA 1958, z. 10, poz. 261, oraz wyrok SN z dnia 15 marca 2002 r., sygn. akt II CKN 1415/00, LEX nr 53284). Motywy rozstrzygnięcia istotne są natomiast dla określenia granic powagi rzeczy osądzonej, co ma szczególne znaczenie zwłaszcza wtedy, gdy powództwo zostało w całości lub części oddalone. Aby ustalić granice powagi rzeczy osądzonej w pierwszej kolejności należy dokonać wykładni wyroku (vide: postanowienie SN z dnia 25 lutego 1998 r., sygn. akt II UKN 594/97, OSNP 1999, nr 1, poz. 37), w drugiej – według judykatury – posłużyć należy się

treścią uzasadnienia (vide: orzeczenie SN z dnia 17 marca 1950 r., sygn. akt C. 339/49, OSN(C) 1951, nr 3, poz. 65), a jeśli nie zostało ono sporządzone, sąd orzekający ponownie sam – na podstawie akt sprawy – musi odtworzyć rozumowanie sądu (vide: orzeczenie SN z dnia 18 czerwca 1955 r., sygn. akt III CR 199/54, OSNCK 1956, nr 4, poz. 100; wyrok SN z dnia 29 marca 2006 r., sygn. akt II PK 163/05, OSNP 2007, nr 5–6, poz. 71). Odrzucając pozew sąd ocenia zatem treść zgłoszonego w drugiej sprawie roszczenia oraz przedmiot rozstrzygnięcia wydanego w sprawie poprzednio osądzonej z udziałem tych samych stron.

Odnosząc te rozważania prawne do niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że zachodzi tożsamość okoliczności faktycznych i zbieżność podstawy prawnej, będących podstawą rozstrzygnięcia pomiędzy tymi samymi stronami w obu osądzonych sprawach. Skarżący w obu sprawach domagał się ustalenia prawa do pobierania w zbiegu emerytury i połowy renty z tytułu niezdolności do pracy, spowodowanej skutkami wypadku przy pracy. Sąd Apelacyjny w pisemnych motywach wyroku z dnia 24 kwietnia 2009 r. (sygn. akt III AUa 227/09) wskazał jakie są przesłanki ustalenia prawa do pobierania świadczeń w zbiegu na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) i stwierdził, że apelujący nie spełnia warunków do pobierania świadczenia zbiegowego albowiem emerytura na podstawie art. 27 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została przyznana 65-letniemu ubezpieczonemu z urzędu zamiast pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy, nie obok pobieranego świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego. Jedynie z uwagi na okoliczność, że z renta z tytułu niezdolności do pracy w następstwie wypadku jest świadczeniem wyższym od przyznanej emerytury, to świadczenie rentowe jest ubezpieczonemu nadal wypłacane. Zatem ewentualnie ponawiane w przyszłości przez skarżącego wnioski o wypłatę w zbiegu emerytury przyznanej na podstawie art. 27 a ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i renty z ubezpieczenia wypadkowego, nie będą mogły zostać uwzględnione.

Zasadnym jest także stanowisko Sądu Okręgowego w przedmiocie prawidłowości decyzji z dnia 17 lutego 2010 r. i waloryzacyjnej z dnia 4 marca 2010 r. Decyzją z dnia 17 lutego 2010 r. organ rentowy, w wykonaniu postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 12 października 2009 r. (sygn. akt X U 858/09) przedstawił jak kształtowała się wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy od daty jej przyznania, przy wskazaniu wymiaru uznanych okresów składkowych i nieskładkowych, przyjętej kwoty bazowej i wyliczenia wysokości świadczenia po kolejnych waloryzacjach. Jednocześnie decyzja zawierała informacje odnośnie wysokości przyznanej z urzędu emerytury.

Poza sporem jest, że decyzją z dnia 4 marca 2008 r. organ rentowy na podstawie art. 88 i art. 89 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) oraz art. 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 8, poz. 38) dokonał waloryzacji świadczenia ubezpieczonego poprzez pomnożenie kwoty renty, ustalonej na dzień 28.02.2010 r. przez wskaźnik waloryzacji 104,62%. (ogłoszony w komunikacie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2010 r., wydanym na podstawie art. 89 ust. 6 ustawy emerytalnej - M. P. nr 8, poz. 75), a następnie świadczenie podwyższono do 60% zwaloryzowanej podstawy wymiaru. Po waloryzacji, kwota pobieranego od 1 marca 2010 r. świadczenia wyniosła 1026,92 zł.

Skarżący nie kwestionuje samego mechanizmu podwyższenia wysokości świadczenia, a wysokość pobieranego świadczenia. W istocie bowiem ubezpieczony nie zgadza się z ustaloną wysokością świadczenia, gdyż ta nie obejmuje także przyznanej z urzędu emerytury. Przyczyny braku możliwości prawnych zaspokojenia żądania apelującego zostały powyżej przedstawione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny, nie znajdując podstaw prawnych do zmiany zaskarżonego wyroku, po myśli art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/ SSA A.Grymel
Sędzia

/-/ SSA L.Jachimowska
Przewodniczący

/-/ SSA U.Żak
Sędzia